



**MARIESTAD**

# **Plan mot diskriminering och kränkande behandling**

## **Pedagogisk omsorg**

Läsår 2020-2021

**Antagen**  
Mariestad  
2020-10-19

## Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	4
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår .....	4
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier .....	5
3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår.....	7
3.1 Undersök .....	7
3.2 Metod/kartläggning.....	8
3.3 Analysera.....	8
3.4 Planerade åtgärder för läsåret.....	10
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet) .....	12
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet.....	12
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling .....	13
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.....	13
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.....	13
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev .....	15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.....	16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.....	16
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev .....	17
6. Referenser .....	17
7. Bilagor.....	18
7.1 Definitioner.....	18
7.2 Lagstiftning och styrdokument.....	20
7.3 Anmälningsskyldighet .....	21



## 1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

## 1.1. Syfte

Pedagogisk omsorgs plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

## 1.2. Ansvar

Rektor för pedagogisk omsorg ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

## 2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

### 2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Vi dagbarnvårdare reflekterar kontinuerligt över vårt förhållningssätt kring de konflikter som uppstår. Vi arbetar kontinuerligt med att vara goda förebilder.	Ja
Vi är närvarande dagbarnvårdare som är lyhörda inför barnens behov och intressen.	Ja
Vi skapar en atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans alla i vår verksamhet är inkluderade oavsett kön, ålder, sexuell läggning och trosuppfattning.	Ja
Vi samtalar med barnen i dialogen ges barnen möjlighet till delaktighet och medbestämmande	Ja

Att vi dagbarnvårdare utformar miljöer som utgår från barnets intresse samt att miljöerna tilltalar barnen oavsett kön och ålder.	Ja
Att vi erbjuder litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna samt berör våra diskrimineringsgrunder.	Ja
Medvetenhet kring hur vi uttrycker oss kring ålder. Inte benämner barnen som stor/liten.	Ja
Att vi dagbarnvårdare inom pedagogisk omsorg reflekterar kring hur vi arbetar pedagogiskt kring frågor om religion och andra trosuppfattningar.	Nej

## 2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga ärenden om diskriminering och kränkande behandling har inrapporterats under verksamhetsåret 19/20.

## 2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi arbetar aktivt med värdegrundsfrågor tillsammans med barnen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns ständigt närvarande och genomsyrar vårt förhållningssätt gentemot barnen. Pedagogisk omsorg innebär att barnen vistas i mindre sammanhang och att pedagogen finns nära i alla situationer och rutiner som sker under en dag. Vi dagbarnvårdare kan vägleda barnen i deras samspel och kommunikation vilket vi menar är en orsak till att inga ärenden om diskriminering och kränkande behandling har inrapporterats.

Vi samtalar och för en dialog tillsammans med barnen om de situationer som uppstår. Konflikter uppstår dagligen, stora som små, verbala som fysiska. Här menar vi att det är viktigt att vi är lyhörda och stöttar och agerar när konfliktsituationer uppstår. Det är viktigt att vi dagbarnvårdare är goda förebilder.

I det mindre sammanhanget inom Pedagogisk omsorg anser vi att det är lättare för oss dagbarnvårdare att fånga upp barnens behov och intressen. Vi

kan utmana dem så att de får befinna sig i den proximala utvecklingszonen. En utmaning för oss i pedagogisk omsorg är åldersspannet på barnen. Ibland kan det vara svårt att genomföra aktiviteter så att det utmanar och inspirerar alla barn oavsett ålder, detta är något vi behöver arbeta vidare med.

Inom pedagogisk omsorg arbetar vi aktivt för att skapa en inkluderande atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans. Vi ser att detta är självklart i vår verksamhet men att det krävs ständig uppmärksamhet och lyhördhet från oss pedagoger. Är leksituationen okej? Får alla vara med? Får alla vara och göra det de vill eller är det något barn som bestämmer? Vi menar att det är betydelsefullt att skapa en Vi-känsla i barngruppen; att alla barn får sig själva.

Barnen får möjlighet att uttrycka sina tankar och funderingar. Vi menar vidare att en öppen dialog med barnen skapar delaktighet, trygghet och ett tillåtande klimat. I samtalen med de yngre barnen är det viktigt att vi som dagbarnvårdare läser in även kroppsspråk och andra signaler för att kunna se och förstå dem. Med de äldre barnen ser vi vikten av att samtala om känslor, relationer och kompisskap. En analys är att det finns ett behov av att prata med barnen om dessa ämnen.

Vad gäller material så har vi under året fokuserat på att skapa miljöer och material som är tillgängligt och inbjudande oavsett kön. Vår intention är att barnen ska känna sig trygga samt få utlopp för sin kreativitet. För att skapa tillgänglighet i lärmiljön är vi pedagoger noggranna med att visa och introducera vart materialet finns. På grund av åldersspannet kan inte allt material finnas nåbart men det är viktigt att alla barn vet vart materialet finns.

Vad gäller att erbjuda litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna samt berör våra diskrimineringsgrunder så ser vi att inläsningstjänsten Polyglutt har hjälpt oss i detta. Med hjälp av Polyglutt kan vi på ett smidigt sätt finna böcker som berör dessa ämnen. Viktigt är dock att vi dagbarnvårdare själva läst litteraturen innan den presenteras för barnen. Återigen är det viktigt att vi dagbarnvårdare agerar som goda förebilder kring vilka signaler vi sänder i detta ämne.

Att vara medveten kring hur vi uttrycker oss är ett ständigt pågående arbete. Vi anser dock att vi blivit bättre på detta och att det följer med oss i mötet med barnen. För barnen har åldern stor betydelse; hur många år de är och vad de ska fylla härnäst. Det är lätt att barnen blir ”stöddiga” av att de är äldre. Där får vi som pedagoger gripa in och samtala om vilka perfekta åldrar var och en är i just nu.

Vårt förebyggande mål ”att vi reflekterat kring hur vi arbetar pedagogiskt kring frågor om religion och andra trosuppfattningar” anser vi inte är uppfyllt

utan detta kommer vi ta med i nästa års Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det är enligt vår åsikt en tillgång med Polyglutt där vi kan hitta böcker som berör ämnet. Vår känsla är att frågor från barnen kring detta ämne inte kommer naturligt, vi behöver utveckla att få in ämnet mer i verksamheten.

### **3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår**

#### **3.1 Undersök**

Pedagogisk omsorg har tillsammans identifierat följande risker och hinder:

##### **3.1.1 Kränkande behandling**

Vi upplever att kränkningar kan förekomma vid olika tillfällen t ex. vid leksituationer samt när konflikter uppstår mellan barnen.

##### **3.1.2 Sexuella trakasserier**

I vårt främjande arbete bemöter vi barn och vårdnadshavare med tolerans och respekt för olikheter. Vi bejakar allas rätt att vara den de är.

##### **3.1.3 Kön**

Vi i pedagogisk omsorg arbetar aktivt för att motverka traditionella könsmonster. Vi ser att barnen kan ha en stereotyp inställning till kön/genusperspektiv. Vi arbetar för att ha en tillåtande miljö, där alla barn kan leka och vara oavsett kön eller intresse.

##### **3.1.4 Könsoverskridande identitet eller uttryck**

Vi arbetar för att stärka alla barns lika värde. Inom pedagogisk omsorg försöker vi vara en motvikt till de normer som råder i vårt samhälle. Vi vill motverka att dela in människor i olika fack t ex pojke/flicka. Vi arbetar aktivt för att skapa en atmosfär som är tillåtande och inkluderande.

##### **3.1.5 Etnisk tillhörighet**

Se under rubrik 3.1.6. Arbeta aktivt för att skapa en atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans.

### 3.1.6 Religion eller annan trosuppfattning

Vi i pedagogisk omsorg möter sällan olika religioner eller individer med annan trosuppfattning. Ett förebyggande arbete blir att läsa barnlitteratur som belyser olikheter gällande religion eller annan trosuppfattning. Vi har ett ansvar att för barnen synliggöra människors olika tro och levnadsmönster.

### 3.1.7 Funktionsnedsättning

Då pedagogisk omsorg bedrivs i hemmet medför det att vår miljö inte alltid är anpassad för barn med funktionsnedsättning. Vår inställning är dock att i så hög utsträckning som möjligt anpassa efter det enskilda barnets behov.

### 3.1.8 Sexuell läggning

Vi behöver ge barnen olika perspektiv på hur vi människor kan leva våra liv t ex kulturer, traditioner och familjekonstellationer som finns i vårt samhälle. Vi letar upp barnlitteratur och samtalar med barnen om deras rätt att få vara den de är och leva som de vill.

### 3.1.9 Ålder

Vi fortsätter att vara observanta på och reflektera över hur vi som pedagoger uttrycker oss när det gäller ålder stor/liten. Barn inspireras och lär sig av varandra. De yngre barnen lär sig av de äldre och tvärtom. Barnen inom pedagogisk omsorg gynnas av att ingå i en barngrupp av varierande åldrar.

## 3.2 Metod/kartläggning

Vår undersökning utgår från olika metoder. Inom pedagogisk omsorg diskuterar och reflekterar vi tillsammans kring normer och värden. Vi analyserar de risker och hinder som kan uppstå och utformar främjande och förebyggande åtgärder som ska motverka att diskriminering och kränkande behandling uppstår. Detta gör vi genom att gemensamt reflektera och diskutera kring värdegrundsfrågor. Vi har även analyserat föregående läsårs Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

## 3.3 Analysera

Vi arbetar inom pedagogisk omsorg och har förmånen att ansvara för grupper med färre antal barn. Detta menar vi möjliggör att vi kan finnas nära barnen och arbeta främjande för att undvika konflikter. Vi är lyhörda inför barnens behov och intressen.



### 3.3.1 Kränkande behandling

Det är mycket betydelsefullt att vi dagbarnvårdare är närvarande för att avleda och undvika situationer som kan bli en kränkande handling. Våra små barngrupper ger oss goda förutsättningar att finnas nära barnen dock arbetar vi ensamma vilket kan medföra att kränkande behandling uppstår om vi inte aktivt planerar och strukturerar vårt dagliga arbete och rutiner.

### 3.3.2 Sexuella trakasserier

Vi dagbarnvårdare behöver vara goda förebilder för barnen och vara väl förankrade i våra normer och värderingar. Viktigt är även att vi är medvetna om hur vi uttrycker oss såväl till barn som till vårdnadshavare.

### 3.3.3 Kön

Vi i pedagogisk omsorg arbetar aktivt med att motverka diskriminering p.g.a. kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Detta gör vi genom att vi ser flickor och pojkar som jämlika. Alla barn oavsett kön får lika mycket inflytande och plats i gruppen. Det är också av vikt att vi dagbarnvårdare inte könsbestämmer material, miljö m.m. utan uppmuntrar barnen att överskrida traditionella könsroller genom att skapa nyfikenhet. Vi kommer under året arbeta förebyggande med att skapa miljöer som tilltalar alla barn oavsett kön. Vi dagbarnvårdare finns nära barnen och stöttar och bekräftar det enskilda barnet kring dess val, frågor och tankar. Vi har en viktig roll att fylla genom att vara goda förebilder och samtala om det som barnen uppmärksammar och säger.

### 3.3.4 Könsöverskridande identitet eller uttryck

För oss är det viktigt att barnen får känna sig trygga i att få vara sig själva. Vi arbetar aktivt för att barnen inte ska begränsas utifrån könsnormer.

### 3.3.5 Etnisk tillhörighet

För oss är det viktigt att möta barnens tankar och frågor kring olika kulturer. Vi inom Pedagogisk omsorg arbetar främjande för att skapa en tillåtande och öppen atmosfär.

### 3.3.6 Religion eller annan trosuppfattning

Trygghet, respekt och solidaritet är viktigt för att alla ska känna sig välkomna till oss. Inom pedagogisk omsorg finns få/inga barn med annan etnicitet, religion eller trosuppfattning. Vi hävdar att det är av största vikt att vi har en stor medvetenhet kring detta. Vi dagbarnvårdare kommer därför under året att arbeta förebyggande genom att erbjuda barnlitteratur som speglar olika sätt att

leva. Vi samtalar med barnen om etnicitet, religion och annan trosuppfattning när barnen själva lyfter ämnet och vi tar då barnens tankar på allvar.

### 3.3.7 Funktionsnedsättning

Alla barn är välkomna att ingå i Pedagogisk omsorg. Om vi får barn som har funktionsnedsättning gör vi de anpassningar som krävs utifrån barnets specifika behov.

### 3.3.8 Sexuell läggning

Vi diskuterar med barnen om att det är positivt att vi är olika och att familjer kan se olika ut.

### 3.3.9 Ålder

Det är av stor vikt att vi som dagbarnvårdare är medvetna om hur vi uttrycker oss kring ålder och att vi ser till det enskilda barnets behov. Ett förebyggande arbete är att skapa miljöer som är anpassade och utmanar barnen oavsett ålder. Samt att vi inte benämner dem som stor eller liten.

## 3.4 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder inom Pedagogisk omsorg	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Inom pedagogisk omsorg arbetar vi aktivt för att skapa en inkluderande atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans. Vi ser att detta är självklart i vår verksamhet men att det krävs ständig uppmärksamhet och lyhördhet från oss dagbarnvårdare.	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare
Vi reflekterar kontinuerligt kring de konflikter som uppstår och	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare

hur vårt förhållningsätt som pedagoger varit. Vi arbetar med att vara goda förebilder.		
Vi samtalar med barnen. I dialogen ges barnen möjlighet till delaktighet, inflytande och medbestämmande	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare
Vi skapar en atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans. Alla i vår verksamhet är inkluderade oavsett kön, ålder, sexuell läggning och trosuppfattning.	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare
<b>Planerade förebyggande åtgärder inom Pedagogisk omsorg</b>	<b>När påbörjas/genomförs åtgärden?</b>	<b>Ansvarig</b>
Att vi dagbarnvårdare tillsammans reflekterar kring hur vi arbetar pedagogiskt kring frågor som berör religion och andra trosuppfattningar.	På arbetsplatsträffar, APT	Rektor och Dagbarnvårdare
Att utmana varje barn oavsett ålder (åldersspannet) och genomföra aktiviteter och lärmiljöer som utmanar och inspirerar alla barn.	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare
Att vi erbjuder litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna samt berör våra diskrimineringsgrunder	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare
Medvetenhet kring hur vi uttrycker oss kring ålder. Inte benämner barnen som stor/liten.	Kontinuerligt	Dagbarnvårdare

## 4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

### 4.1 Barns/elevs delaktighet

Under framtagandet av planen tar vi med de tankar barnen haft kring värdegrundsfrågor och vilket förhållningssätt vi har till varandra. Vi dagbarnvårdare agerar som goda förebilder. I det dagliga samtalet med barnen förankrar vi tankarna som står i planen. Genom att intervjua, samtala och vara närvarande i barnens lek har vi lättare att få reda på om det förekommer kränkningar. Med de äldre barnen pratar vi om att det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Detta sker i den dagliga verksamheten genom att till exempel visa vid konflikter att kompiserna blir ledsna och sätta ord på barnens känslor. Det är dock viktigt att vi uppmärksammar de positiva handlingarna som barnen gör gentemot varandra.

### 4.2 Medarbetares delaktighet

Framtagandet av planen görs i arbetsgruppen genom reflektion och analys av föregående läsårs plan. Observationer av barngrupp genomförs kontinuerligt under verksamhetsåret. Båda dagbarnvårdare är aktiva i framtagandet av planen mot diskriminering och kränkande behandling. För att levandegöra planen finns den med som stående punkt på våra arbetsplatsträffar.

### 4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling skickas ut via Tieto Education där vårdnadshavarna ges möjlighet att tycka till om vår plan. Vi informerar vårdnadshavarna om planen och hur vi arbetar med den. Vårdnadshavarna har möjlighet att komma med förslag eller påpekanden innan planen mot diskriminering och kränkande behandling antas. Det är viktigt att vi lyssnar in och reflekterar över åsikter och tankar som vårdnadshavarna har och att vi tar med dessa tankar i framtagandet av planen. Planen finns att tillgå för vårdnadshavarna i dagbarnvårdarens hem samt på hemsidan.

## 5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

### 5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

*Upptäckt/information av/ om konflikt*

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Mentor/dagbarnvårdare
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/dagbarnvårdare
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/dagbarnvårdare
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur dagbarnvårdaren hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/dagbarnvårdare

### 5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

*Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier*

Steg	Åtgärd	Ansvarig
------	--------	----------

1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns dagbarnvårdare.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att dagbarnvårdaren kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Dagbarnvårdare
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Dagbarnvårdare
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Dagbarnvårdare
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra	Rektor

	professioner eller externa myndigheter.	
--	---	--

### 5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

*Upptäckt/information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier*

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör kontaktas chef förskola och pedagogisk omsorg och/eller personalenheten.	
--	---	--

#### 5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

*Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.*

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera dagbarnvårdare
B. Personal utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten <sup>1</sup> utsätter elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera chef förskola och pedagogisk omsorg/ grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

#### 5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

<sup>1,2</sup> Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.



Informera chef förskola och pedagogisk omsorg/  
grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

## 5.6 När verksamheten<sup>2</sup> diskriminerar barn/elev

Informera rektor eller chef förskola och pedagogisk omsorg/  
grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen [www.skolinpektionen.se/BEO](http://www.skolinpektionen.se/BEO) vid åsikter om utbildningen.

## 6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
  - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
  - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
  - FN:s barnkonvention
  - Skollagen (2010:800)
  - Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
  - Socialtjänstlagen (2001:453)
-

## 7. Bilagor

### 7.1 Definitioner

#### **Bristande tillgänglighet**

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

#### **Diskriminering**

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

#### **Direkt diskriminering**

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

#### **Främjande**

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

#### **Förebyggande**

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

### **Indirekt diskriminering**

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

### **Kränkande behandling**

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

### **Repressalier**

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

### **Trakasserier och sexuella trakasserier**

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

## 7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

*Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.*

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

### **Arbetsmiljölagen (AML)**

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

### **Brottsbalken**

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

### **FN:s barnkonvention**

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

### **Förbud mot diskriminering och kränkande behandling**

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning

- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

### **Socialtjänstlagen**

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

### **Värdegrunden**

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

## **7.3 Anmälningsskyldighet**

### **Vid trakasserier och kränkande behandling**

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

### **Till socialtjänsten**

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.